

Leszakadt

Aznap jelentette be, hogy elmegy, mikor az égbolt egy darabja rázuhant az utca végi szomorúfűzre. A gyerek kilenc éves volt, én meg harminchárom. Egyetlen szót sem szólt, csak felvette a piros cipőjét, meg a szalagos kalapját, hogy egészen úgy nézett ki, mint egy hatvanas évekbeli úrinő, akinek, habár évszázadok óta sem vagyona, sem tekintélye nem volt, csak cikornyás neve, és tartása, mégis tiszteletet parancsolt a jelenléte, pusztán időtlensége miatt is. A kilincstre tette a kezét, és hosszú másodpercekig ebben a helyzetben maradt, mintha csak azért tenné, hogy örökre a retinámra vésse elmúló félben lévő állandóságát.

- Elmész?

- El.

- És visszajössz?

- Biztosan.

De nem jött vissza, sem másnap, sem azután. Attól kezdve vártunk, és míg vártunk, kiszáradtak a körtefák, a muskátlik, meg a kardvirágok, és csak a poros mandulafa maradt az ablak alatt. Mózes néha rákérdezett, és mivel jobbat nem tudtam, ezért ugyanazt mondtam neki, mint amit az anyja mondott nekem: biztosan.

Végtére is nem tehettem semmiről. A gyerek meg végképp ártatlan. Ha valami oka mégis volt, azt mindenképp a női fejben elrejtett örök elégedetlenségre taksálnám, ami nem is igazán elégedetlenség, sokkal inkább valamiféle megbotránkozás, ami újra és újra és újra előtör, és elmúlik, és megint előtör, árvaságba taszítva férjet és porontyot. Ámde azt hiszem, olyan szempontból nekem is lehetett részem benne, hogy harminchárom éves koromig nem sikerült felnőnöm egyetlen elfogadott kapitalista eszméhez sem. Nem szándékos, nagyapám még munkásör volt, apám meg már reakciós, mégsem szavazott a Gazemberre, mikor a párt egy emberként kivette az Öreg kezéből a cipőt, és átadta a következő balfasz kezébe. Csodálkozna hát akárki, ha tudná, hogyan toporgok mezsgyétől mezsgyéig, összetiporva a tekintetes urak krumplicsücskeit? Az egyik azért halt meg, mert vérkommunista volt, a másik meg azért, mert rájött, hogy a vérnarancs is csak vörös odabent. Innen nézve nem is olyan különös, hogy harminchárom évesen egy második emeleti lakásban élek, a feleségem emlékével, meg a kilenc éves kislánnyal, aki istenként tekint rám, holott a gyávaságomon, a fotelon, meg az ablakpárkányon kívül semmit sem tudhatok magaménak. Nem vagyok bongyor sem, ahogy az egy valamire való zsidótól elvárható lenne, bár az igazat megvallva zsidó sem vagyok, legalábbis vallásomat tekintve nem, sőt, egyáltalán annyi közöm van csak a szemitizmushoz, amennyi Jerának volt, egy bő negyed részében, míg ki nem keresztelkedett miattam. Nem mintha én valaha is kértem volna erre, de hát világ életemben rettegtem a tűtől, hát még a körülméltelkedés gondolatától. Ezen kívül nem harmonikázok, és még a honoráriumom sincs annyi, hogy megéljek belőle. Minden bizonnyal, ha vaginával ver meg az Isten, én is annyira megbotránkozom, hogy csapot-papot-férjet-kölyköt mandulástul-ablakostul-pizsamástul otthagya fogok valakit, aki nem nyugszik, míg meg nem veszi nekem az egész második emeletet.

Mondhatjuk tehát, hogy az élettérbővítés égető szükségének figyelmen kívül hagyásával, mintegy megszegtem azt a sosem létezett szerződést, mely szerint a családi egység fenntartásában való részvétel nem a feleség oldaláról kívánja meg a férj proletarista életvitel eltűrését. Fordítva, a férjnek kötelessége felszámolni a kétszobás panellakás okozta megalégedettséget, autóra cserélni a BKV-t, trónra a fotelt és a kopott szövetcabát helyett nyakkendőben, vasalt selyemingben és kényelmetlen, ocsmány, csillogó olasz bőrcipőben járni. Ezen feltételek teljesületlensége folytán, nyilván jogalapot szolgáltatottam a váláshoz, és semmiféle sajnálat meg nem illet.

Minden esetre kerestem másik munkát. Természetesen továbbra sem állt szándékomban anyagi fölényt kihasználva területgyarapítást végbevinni, ám a gyermeknevelés kötelezettségének eleget tennem csak úgy sikerülhetett, ha addig keresek pénzt, míg Mózes alszik. Így minden este, miután elaludt, buszra szálltam, és nyakamba vettem az emberiség összes kereskedelemhez köthető bűnét. Árut töltöttem a polcokra. Egész éjszaka, rendületlenül, frontvonalat képezve az emberi mohóság és hanyagság között. Valójában semmit sem szerettem kevésbé, mint mások után összepakolni, azonban úgy éreztem, ha a saját életemben képtelen vagyok rendet tartani, tartozom annyival, hogy az összes Jerához köthető pillanat patikai rendszert mutasson, hogy amikor megéli őket, ne kelljen a térdénél mélyebbre hajolnia. Se vízért, se kenyérért.

Biztos az utcalámpák miatt van

Ugyanaz a szerdai álmoság tört ránk, ami minden héten elkap, és megcsócsál, mióta Jera elment. Mózes még délben is pizsamában csatangolt szobáról-szobára, én meg ugyanabban a kávéfoltos fotelban olvastam, amiben három évig ültem lankadatlanul, míg végre hozzám adták az édesanyját. Az egész délelőtt szótlánul telt. Némán fűrödtünk a ránk hagyott nyugalomban, mintha túl fáradtak volnánk, hogy megszólaljunk vagy tudomást vegyünk egymásról. Mózes egyszerre három helyen létezett, és mindenhol hatalmas felfordulást teremtett maga köré, de mindezt olyan hangtalanul, ahogy csak a magányos gyerekek tudják. Aztán úgy fél kettő körül mögém lépett, és megszólított, mint amikor valami hatalmas tettet jelent be az ember, félénken és bűnbánóan, mégsem kertelve.

- Leszakadt a polc.

És csakugyan, leszakadt; könyvekkel szórta tele a szőnyeget, és porceláncserepekkel együtt porba, és zöldes vízbe vetette a régiék arcképeit. Ha nem cseng még mindig a fülemben Mózes hangja, az a mondat, ami lényegében magában hordozza az egész katasztrófát, azt a mikroexplóziót, ami egy szempillantás alatt elnyelte a családom összes rám maradt vagyonát, szinte hallottam volna sikoltozni ükanyám, ahogy bukfencet hányva a levegőben, hol arccal le, hol arccal föl, vészesen közeledik a megsemmisülés felé.

Akkor értettem meg, hogy ő réges-rég felébredt, csak én nem bírtam kimászni a tespedtségből. Egész eddig meg sem fordult a fejemben, hogy ellökjem magamtól a karosszéket vagy ha meg is fordult, hát elhessegettem a gondolatot, mondván, Mózes még mindig alva jár.

- Főzők valamit ebédre.

Azzal felkeltem és odavettem a többi rom közé az álmoságot. Apa vagyok, úgy is kell viselkednem. De Mózes csak nem tágitott. Állt a fotel mögött, az ajtóban, közben kérdően meresztette rám a szemét, és tépegette a pizsamája szárát.

- Papa... te láttad már a Holdat?

- Hogy érted?

- A múlt éjjel itt volt. Az ablakban. Nagy, és hideg, és fehér, és ahogy felkeltem az ágyból, hogy megnézzem közelebből, hátrébb húzódott, de csak annyira, hogy pont ne érjem el az ujjam végével.

- Hideg volt?

- Igen.

- És itt, az ablakban?

- Igen. Itt, nézd... nem, már nem látszik.

- Biztos az utcalámpák miatt van. Végére is mit vár az ember egy olyan égitesttől, amit az utcalámpák világitanak meg?